

### יבמות צג

### עניין: עונג שבת

### רב פעלים (לבן איש חי) ח"ג סי' כ"ב

**חקרתי** בענין עונג שבת דלאהרה שמענו מפי סופרים ומפי פורים בענין המלות שאם היא מלוה מן התורה לריך לרקדק לכיון בלב, וגם אמירה צפה שהוא מקיים מ"ע מן התורה ואם היא מלוה מדרבנן יכוין בלב ויאמר בפיו שהיא מקיים מ"ע מדרבנן, ולכן הוצרכו בליל ראשון של סוכות לכיון ולומר בפירוש באכילה הפת שהוא מקיים מלוה מן התורה, וכן הענין בליל פסח סידר רבינו הרש"ש ז"ל בפירוש לכיון על מלוה דאורייתא שמקיים מלוה מדאורייתא ומלוה דרבנן דרבנן, וכן סידר בטוסח נפש יחיד בקדוש ליל שבת, הרינו מקיים מ"ע דאורייתא לקדש את השבת ולקיים מ"ע דרבנן לקדש על היין וכו', אשר על כן חקרתי בענין עונג שבת אם לריך לכיון בו לקיים מ"ע מדאורייתא או מלוה דרבנן:

**וראיתי** בהרמב"ם ז"ל בה' שבת פרק למד ה"א כתב ארבעה דברים לאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים, והן מפורשים ע"י הגבאים, ושבתורה הם זכור ושומר, ושנתפרשו ע"י הגבאים כבוד ועונג שנאמר וקראת לשבת עונג, ולקדוש ה' מכוון. וכתב עוד בהלכה ז' אי זה הוא עונג זה שאמרו חכמים שלריך לתקן תבשיל שמן ביותר ומסקה מבושם לשבת הכל לפי ממונו של אדם וכו', ולוין הרב המגיד שם על גמרא דשבת דף ק"ח ע"ב דיליף זה ה"ש מפסיק וקראת לשבת עונג ע"ש, ועיין בגמרא לפסחים דף ס"ח אמר רבא בשבת כ"ע מודים דבעינן לכס דכתיב וקראת לשבת עונג ע"ש:

**מידה** מלינו להתנא הגדול יונתן בן עושי בתרגום שלו בפרשת כי תשא על פסוק ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, שתרגם וינטרון בני ישראל את שבתא למעבד. הפסוק שבתא לדריהון קיים עלם ע"ש, נמלא דס"ל עונג שבת הוא מלוה מן התורה דהא מתרגם קרא בהכי, וכן מלינו בגמרא דיבמות דף ל"ג ע"א תניא למען תלמד ליראה את ה' אהיך כל הימים אלו שבתות וימים טובים, ופירש רש"י ז"ל הוי למד להזהיר שלא יבטל עונג שבת, בשביל תיקון הטבל ע"ש, וכתבו האחרונים בשם השו"ת הרשב"א ח"א סי' קכ"ז שכתב זו היא דרשה גמורה שהמירה תורה להפירש שלא מן המוקף לענג שבת, ולכן א תתמה לפי סדרת התוספות דס"ל אסור מן התורה לתרום שלא מן המוקף, ואיך דמי ענג שבת אסור תורה, דגם זו היא דרשה גמורה שהמירה תורה בפסוק זה דלמען תלמד לתרום שלא מן המוקף בשביל ענג שבת ע"ש, נמלא לדעת הרשב"א ענג שבת הוא מלוה מן התורה, וכן נראה דעת התנא יונתן בן עושי בתרגומו הו"ל ודווקא לפרש דבריו שהוא האמיתא בעלמא:

### רמב"ם פ"ל מהלכות שבת

### א ארבעה

דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשים על ידי הנביאים. שבתורה זכור ושומר. ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכוון: ב יאיוהו כבוד זה שאמרו חכמים ועונג שנאמר

### תרגום יהונתן שמות לא, טז

מ וינטרון בני ישראל ית שבתא למעבד תפנוקי שבתא לדריהון קיים עלם:

### פרי מגדים פתיחה כוללת ראשונה את יט

**יט** ודע שייא הלבשת ערומים ד"ת הוא הואיל וכתוב ביה כה אמר ה' כי פי ה' דיברתם הנה ד"ת וכמ"ש בצ"צ סימן כ"ח<sup>א</sup>. והנה כפי הנראה במחלוקת שנויה שייא אסור להתענות בשבת וייא רק מדרבנן<sup>א</sup>

### ישעיה פנ"ח

נְתִיבוֹת לְשַׁבַּת: אִסְתָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדוֹתָ מַעֲשׂוֹת דְּרַכֶּיךָ מִמְצוֹא חֲפָצֶךָ וְדַבַּר דְּבַר: אִזּוֹ תִתְעַנֵּג עַל-יְהוָה וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל-בְּמוֹתֵי אֲרָץ וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ כִּי פִי יְהוָה דְּבַר: הֵן לֹא-תִקְצַרְהָ יַד-יְהוָה

### חתם סופר מסכת שבת

דף ק"ח עמוד ב': [וקראת לשבת עונג, הוי אומר זה עונג שבת]. הרמב"ם פרק ל' מהל'

שבת [ה"א] כתב, עונג שבת וכבודו הוא מדברי סופרים דכתיב ציטעי וקראת לשבת עונג, ואין כוונתו שהוא מדברי רבנן או דברי קבלה כשמחת פורים, אלא הוא דאורייתא ממש נאמר בעל פה הלכה למשה מסיני ואתא ישע"י ואסמכי אקרא, דאי לא הכי שהי הלכה למשה מסיני לא הי נציא רשאי לחדש דבר מעתה [כלטיל ק"ד ע"א], אלא ע"כ הלכה למשה מסיני היא וקרי לי מדברי סופרים כמו קידושי כסף שממיתין עליהם ורמב"ם קורא לכו מדברי סופרים כידוע [כי אישות פ"א ה"ב], ומשום הכי פסק רמב"ם פ"א מהל' שזעות [ה"ו] דהנשבע להתענות בשבת ה"ל שזועת שוא, מה שאין כן להתענות בחנוכה ופורים, וחינו משום דעינוי שבת אסור דאורייתא כג"ל וחנוכה ופורים חידשו סופרים ולא הוה שזועת שוא, וכן פסק צהל נדרים פ"ג הל' ע' דנדר לזום בשבת לריך לקיים נדרו דשבת דאורייתא ולא צעי חיזוק מה שאין כן חנוכה ופורים צעי חיזוק, וע"ש בצסק

### מסילת ישרים פ"א

שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול בכל העידונים שיכולים להמצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה